

FC5204

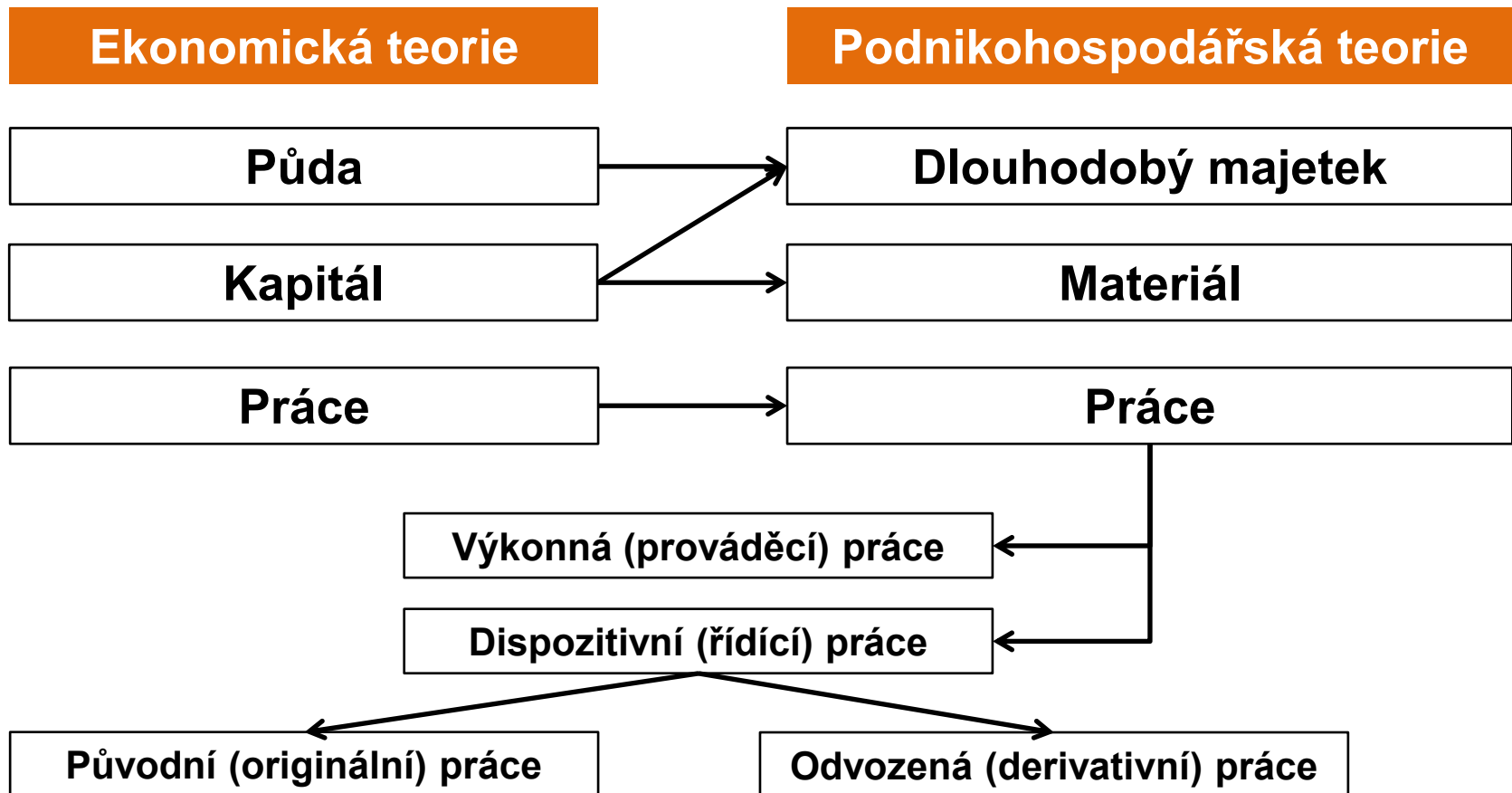
Podnikové hospodářství 1

Výrobní faktory v podniku

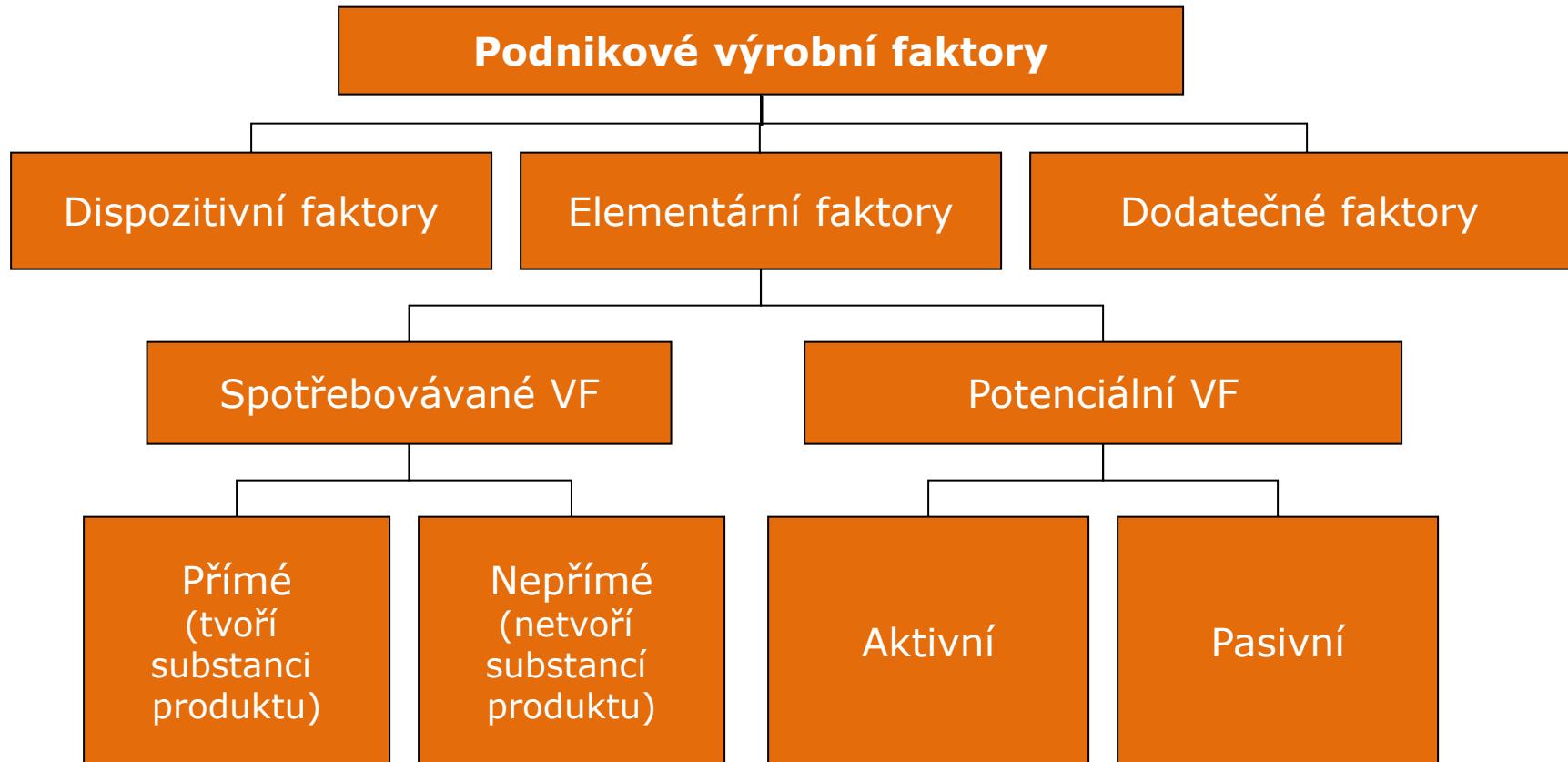
System výrobních faktorů v podniku

- Druhy pracovních výkonů:
  - ✓ prováděcí (výkonná) práce
  - ✓ řídicí (dispozitivní) práce
- Řízení je samostatný výrobní faktor.
- V podniku (výrobním) se rozlišují čtyři výrobní faktory:
  - ✓ výkonná práce
  - ✓ materiál
  - ✓ dlouhodobý hmotný majetek
  - ✓ dispozitivní práce
- Dispozitivní práce jako výrobní faktor se dále člení na:
  - ✓ původní (originální)
  - ✓ odvozované (derivativní)

System výrobních faktorů v podniku

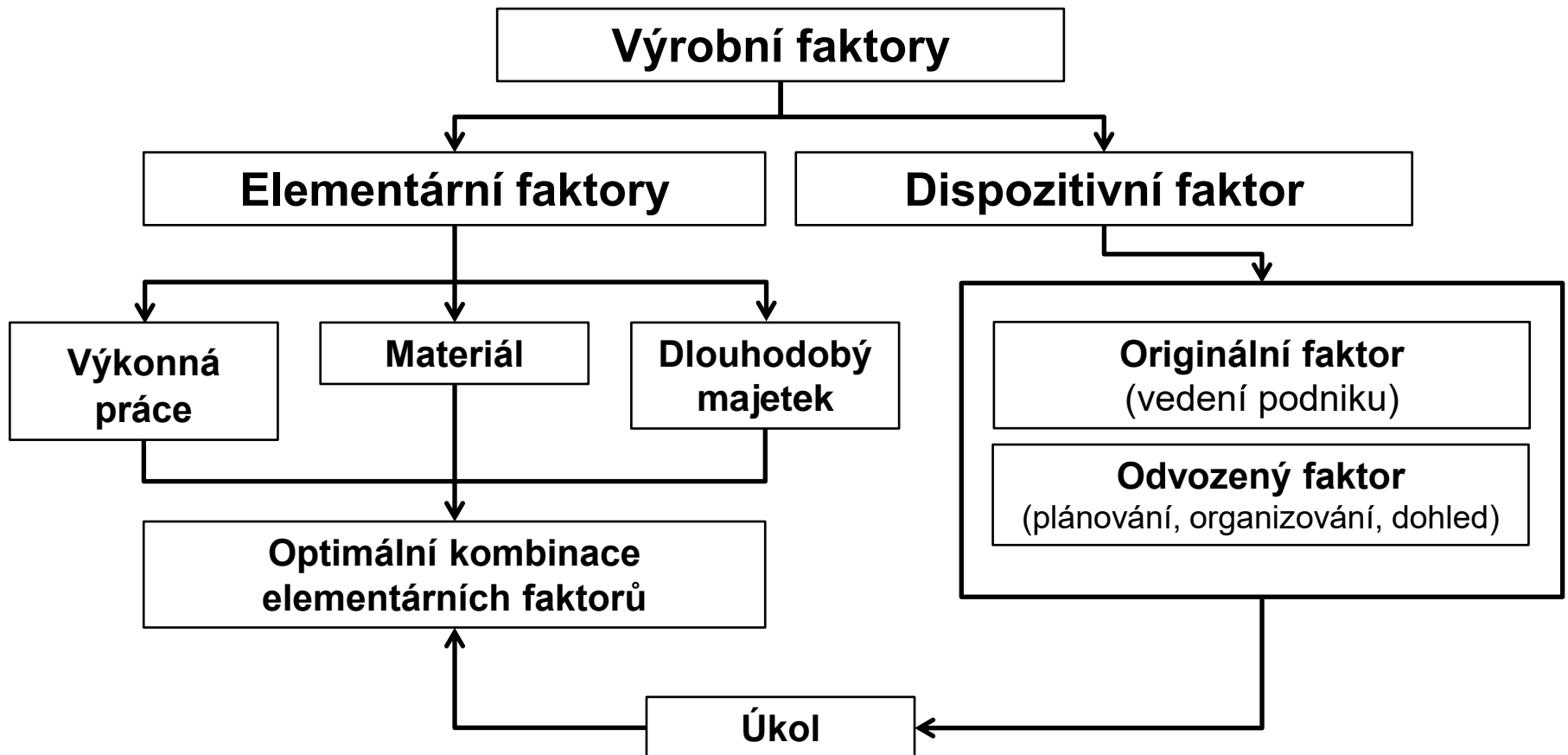
System výrobních faktorů v podniku

System výrobních faktorů v podniku

- Dispozitivní výrobní faktory:
Řízení a jeho složky: plánování, organizace, rozhodnutí, kontrola, informační systém
- Dodatečné výrobní faktory:
Vztahy podniku k: státu, bankám, pojišťovnam... (daně, poplatky, příspěvky, úroky...)
- Přímé výrobní faktory:
suroviny, polotovary, dílce, pomocní látky, výrobní služby, informace
- Nepřímé výrobní faktory:
rychle opotřebovávané nástroje, pomocné služby, pomocné provozní látky
- Aktivní výrobní faktory:
výkonní pracovní síly, výrobní zařízení, nástroje, nosiče informací
- Pasivní výrobní faktory:
budovy, pozemky, nevýrobní a pomocní zařízení

System výrobních faktorů v podniku

System výrobních faktorů v podniku

- Výše uvedené členění výrobních faktorů je typické pro výrobní podnik kde převládá dlouhodobý hmotný majetek a materiál
- z účetního hlediska se majetek organizace člení na **oběžný majetek** (zásoby materiálu a zboží, pohledávky, finanční majetek) a **dlouhodobý majetek** (dlouhodobý hmotný, nehmotný a finanční majetek)
- V účetním pohledu se mísí **vstupy - výrobní faktory** (dlouhodobý majetek a materiál, event. dodávané zboží) s **výstupy** (vyrobené výrobky, zboží připravené k distribuci, pohledávky)
- Peníze jsou (z účetního i ekonomického pohledu) zvláštní zboží, které zprostředkovává hospodářskou činnost podniku – nejsou ani výstupem ani vstupem

System výrobních faktorů v podniku

Z pohledu podniku tak lze vyčlenit výrobní faktory takto:

- ✓ Výkonná práce
- ✓ Dispozitivní práce
- ✓ Dlouhodobý majetek (hmotný, nehmotný a finanční)
- ✓ Materiál (a zboží)

Hodnotově vyjádřená hospodárnost

$$\text{hospodárnost} = \frac{\text{hodnotový výnos}}{\text{hodnotový vklad}}$$

Hodnotově vyjádřená hospodárnost výrobního faktoru

$$\text{hospodárnost} = \frac{\text{hodnotový výnos}}{\text{hodnotový vklad}} = \frac{\text{celkové výnosy}}{\text{náklady příslušného VF}}$$

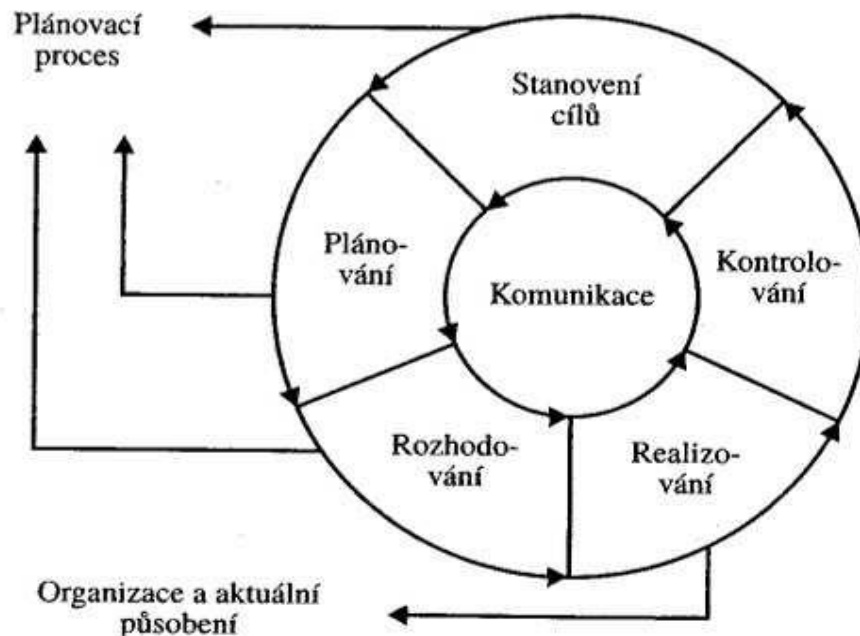

Funkce řízení v podniku

- vrcholným cílem podniku v tržním hospodářství je dosahovat dlouhodobě a při plnění určitých vedlejších podmínek co nejvyššího zisku. Vrcholové cíle organizací veřejné správy mohou být (a zpravidla jsou) jiné (nejsou zaměřeny na zisk).
- pro splnění cíle se vytváří jednotné podnikové řízení, které plánuje kombinaci výrobních faktorů, organizuje jejich vynakládání a kontroluje průběh a výsledky podnikových procesů ⇒ **řídící (dispozitivní) práce**
- Úlohou řízení organizace je přijímat (řídící) rozhodnutí
- Vrcholným úkolem řízení podniku je stanovení konkrétních cílů
- Pro uskutečňování těchto cílů jsou využívány zdroje (výrobní faktory)

Funkce řízení v podniku

- Funkce řízení v organizaci pak lze vyjádřit sledem kroků řídicích činností:

Funkce řízení v podniku

Stanovení cílů je výchozím bodem úkolů dispozičního faktoru. Jeho obsahem je vymezení žádoucích stavu, o který je usilováno.

Cíle podniku jsou chápány, jako uspořádaný systém.

Tento systém má:

- ✓ **horizontální rozměr** = hlavní a vedlejší cíle
- ✓ **vertikální rozměr** = hlavní cíle, mezicíle a dílčí cíle.

Plánování je funkcí řízení podniku, jejímž obsahem je hledání alternativních cest k dosažení stanovených cílů.

Rozhodování je řazeno za plánování ⇒ výstupem plánovacího procesu jsou varianty plánu. Z nabízených variant cest k dosažení stanoveného cíle je třeba určit tu, která nejlépe umožní dosažení cíle ⇒ **výběr jedné (optimální) varianty plánu.**

Funkce řízení v podniku

Realizování je uskutečňováním vybrané varianty plánu. Zahrnuje rozdělení úkolů a uspořádání lidí, věcných prostředků a informací v intencích přijatého plánu. Obsahem realizování není provádění jednotlivých věcných úkolů ⇒ **realizování = organizování**, resp. organizace.

Kontrolování je funkcí podnikového řízení, která uzavírá modelové vysvětlení úkolů dispozičního faktoru. **Prostřednictvím kontrolování získává dispoziční faktor informace o tom, do jaké míry a jakým způsobem jsou stanovené cíle dosahovány.**

Jednotlivé funkce po sobě nemusí následovat ve výše uvedeném pořadí ⇒ vzájemně se prolínají a kombinují ⇒ **existují mezi nimi vzájemné souvislosti a zpětné vazby.**

Dělbba moci při řízení podniku

V tržním hospodářském systému jsou nositeli řídicích rozhodnutí v podniku buď vlastníci (zřizovatel) nebo jimi vytvořené orgány - vedoucí, manažeři

Podniky lze podle tohoto hlediska členit na:

- ✓ vlastnické podniky
- ✓ manažerské podniky

Na vytváření rozhodnutí podniku se podílí (mohou podílet) i zaměstnanci.

Pokud tvoří vrcholové řízení několik osob, organizuje se způsob dospívání k rozhodnutí využitím dvou principů:

- ✓ direktoriální princip
- ✓ kolegiální princip

Corporate Governance

= řízení a správa společností, která se zabývá nejlepším možným rozdělením dispozičních práv (kompetencí) pro úspěšné řízení a kontrolu podniku

Úkoly CG:

- ✓ Zajistit výběr a ustanovení schopného managementu
- ✓ Udat strategický směr rozvoje podniku
- ✓ Dohlížet na vysokou výkonnost podniku

Základní principy CG:

- ✓ Osobní odpovědnost řídicích orgánů (dělba moci, motivace, informace)
- ✓ Transparentnost (transparentní a kompletní informace)
- ✓ Kontrola (tržní, institucionalizovaná)

Děkuji za pozornost a hezký den...

Své dotazy směřujte do diskusního fóra nebo do mailu.